

graen te voorkomen, dan toch zeker om de chirurgische interventie te steunen.

Het geheel is met een Fransche duidelijkheid en eenvoudigheid geschreven en geeft een overzicht over het geheele vraagstuk van het gas-gangraen tot zoover dit tot op den huidigen dag is gevorderd. De schrijvers hebben rekening gehouden met alle uitspraken en publicaties dienaangaande tot op heden gedaan, tot de kleinste toe.

H. RATH.

Prof. Dr. FRANS DAELS, *Voor moeder en zuigeling*. Uitgave van de Vlaamsche Boekenhalle te Leuven. Prijs 4 frs.

Dit boek van den bekenden Gentschen hoogleeraar, die sinds vele jaren onder de Vlaamsche bevolking met grooten ijver strijdt voor verbetering der begrippen aangaande de verzorging van kraamvrouw en zuigeling, verdient ook van Nederlandsche zijde bijzondere belangstelling. Het is geschreven in frissche, duidelijke, levendige taal en bekoort niet zelden door de vele eigenaardige, sterk gekleurde Vlaamsche uitdrukkingen. De eischen eener goede kraamen kinderverzorging worden methodisch, bondig en met sterken nadruk uiteengezet en verklaard. Tal van uitstekende teekeningen, (vervaardigd door den op het oorlogsveld gevallen Vlaamschen teekenaar JOE ENGLISH) verrijken den tekst. Door geheel het boek klinkt een geestdriftige toon over de hooge waarde en ideale beteekenis der moederplichten, en menigmaal grijpt de schrijver naar het werk van dichters (CYRIEL VERSCHAEVE, HÉLÈNE SWARTH, CARMEN SYLVA, KAREL V. D. WOESTYNE e. a.) om met hun woorden zijn gedachten en bedoelingen zoo boeiend mogelijk te vertolken. Het is een voortdurend genot dit werk te lezen. Moge het een ruimen kring van lezeressen vinden, ook in Nederland. Het zal zonder twijfel de inzichten ten aanzien eener goede en verstandige verzorging van moeder en kind belangrijk verhelderen en verbeteren.

A. H. M. J. VAN ROOY.

Prof. Dr. FRANS DAELS, *Het bakersboek*. Uitgave van de Vlaamsche Boekenhalle te Leuven. Prijs 6 frs.

Ongeveer in denzelfden tijd gaf prof. DAELS ook dit werk in het licht. Voor goede verzorging van moeder en kind zijn degelijk opgeleide hulpkrachten — zij mogen dan verpleegster, verzorgster of baker genoemd worden — volstrekt noodig. Ter bevordering eener goede opleiding werd dit boek samengesteld. Het toont dezelfde goede eigenschappen, die in het hierboven aangekondigde werk gewaardeerd konden worden. Het is helder, beknopt en in frisschen, levendigen stijl geschreven. Ook de arts zal het met genoegen lezen en menige praktische wenk er in ontdekken. (Men lette bijv. op de wijze, door DAELS aangegeven om verbandmateriaal ten huize der barende kiemvrij te maken). De toekomstige kraamverzorgster kan alles er uit leeren, wat noodig is om moeder

en kind, naar de eischen der huidige verpleegkunst, te verzorgen; zij zal daarenboven in dit boek een sterken prikkel vinden om mede te werken aan een gezonde propaganda, vooral in de volksklassen, teneinde daar de tallooze misbruiken en verkeerde opvattingen aangaande zwangerschap, kraambed en zuigelingen-verzorging uit te roeien. Al zal dit Vlaamsche boek KOUWER'S uitnemende *Kraamverpleging* hier niet kunnen en niet mogen verdringen, zeker is het de aandacht en belangstelling ook van Nederlandsche verloskundigen en hun helpsters ten volle waard.

A. H. M. J. VAN ROOY.

G. BOUCHARDAT et F. RATHERY, *Formulaire Magistral*, 36e édition, Paris, FÉLIX ALCAN 1920. 708 bldz. Prijs 12 francs.

Dit boekje* zal waarschijnlijk voor de Nederlandsche artsen niet bruikbaar zijn als gids bij het voorschrijven van geneesmiddelen. Daartoe loopen de eischen der praktijk voor ons en voor onze Fransche collega's te zeer uiteen. Practische diensten zal het ons kunnen bewijzen, als wij door patiënten uit Frankrijk worden geraadpleegd en deze ons mededeelen, op welke wijze zij ginds zijn behandeld. Maar om een denkbeeld te geven van de wijze van toediening der geneesmiddelen in Frankrijk is het werkje uitermate geschikt. En bovendien is het een eerbiedwaardig boekje. Negen-en-zeventig jaren heeft het den Franschen artsen den weg gewezen. H. BOUCHARDAT heeft reeds den grondslag gelegd. G. BOUCHARDAT heeft het werk voortgezet, later tezamen met dr. RATHERY, professeur agrégé, ook een afstammeling der BOUCHARDAT's en tijdens de bewerking van dezen druk is G. BOUCHARDAT overleden, zoodat RATHERY voor de afwerking moest zorgen. Over den opzet van het boekje is nog met TROUSSEAU overleg gepleegd. De indeeling der geneesmiddelen is geschied naar de therapeutische eigenschappen in groote groepen, waarvan de rangschikking niet op grond van eenig stelsel heeft plaats gehad. Zenuwmiddelen in tal van ondergroepen, stimulantia, waaronder de electriciteit, purgativa, zweetmiddelen, alterantia, enz., enz., ten slotte „diversen”, waaronder cosmetica, bronwateren, Fransche badplaatsen, serotherapie, vaccins, behandeling van syphilis en, nog van A. BOUCHARDAT, dieëtleer, de hygiëne aan het ziekbed en het nuttig gebruik van warmte, koude, lucht, water, rust en beweging, in het kort: de therapeutische hygiëne. Bovendien nog tabellen en practische wenken van allerlei aard en een »*mémorial thérapeutique*”, een alphabetische lijst van ziekten en aandoeningen met een korte opsomming van de daarbij noodige maatregelen en middelen. De heldere inleidingen tot de verschillende gedeelten, bijv. die over de kunst van voorschrijven, zoowel als de zoeven genoemde verhandeling van A. BOUCHARDAT zullen voor den Nederlandschen lezer aantrekkelijker zijn dan de tallooze recepten en spécialités, die den hoofdinhoud vormen. Het alphabetisch register bevat meer dan 2000, waarvan meer dan 200 „potions”, ruim 150 „tisanes”, meer dan 80 „vins”. En dan komt er op 40 afzonderlijk genummerde bladzijden (dus vermoedelijk bij wijze van advertentie)